



Behn String Quartet

Kate Oswin – viool

Alicia Berendse – viool

Ana Alves – altviool

Ghislaine McMullin – cello

Joseph Haydn
(1732-1809)

Strijkkwartet opus 64 nr. 5 'De leeuwerik'

- . Allegro moderato
- . Adagio. Cantabile
- . Menuetto. Allegretto
- . Finale. Vivace

Sam Wamper
(*1983)

Portrait of Life (2017)

- . The Lottery of Life
- . Tomber pour mieux se relever (Fall only to rise again)
- . Het nest verlaten (Leaving the nest)

PAUZE

Dimitri Sjostakovitsj
(1906-1975)

Strijkkwartet nr 3, opus 73

- . Allegretto
- . Moderato con moto
- . Allegro non troppo
- . Adagio

De vier vrouwen van het Behn Quartet komen uit Engeland, Nederland, Nieuw-Zeeland en Wales. Hun naam verwijst naar Aphra Behn, de eerst bekende vrouw in de Engelse literatuurgeschiedenis die met schrijven in haar levensonderhoud voorzag.

Het Behn String Quartet won de eerste prijs 'Charles Hennen' op het Orlando Concours in 2017. Bij het Orlando Concours strijden de beste kamermuziekensembles om de fel-begeerde hoofdprijs, die vele deuren naar belangrijke concertzalen opent. Het Behn Quartet overtuigde publiek en jury met hun superieure spel, zowel in klassiek als modern repertoire. De vier dames van het Behn Quartet vielen niet alleen op met hun technisch uitmuntende kwartetspel, maar vooral door hun communicatie onderling. Ze wonnen o.a. een concerttournee door Nederland. A.s. woensdag spelen ze nog een lunchconcert in de Kleine Zaal van het Concertgebouw in Amsterdam.

toelichting

In 1790 was **JOSEPH HAYDN** 58 jaar en al bijna dertig jaar kapelmeester bij het hof van Esterházy. Hij was in die tijd zeer productief en had een vast inkomen totdat zijn patroon graaf Nikolaus Esterházy overleed en Haydn ontslagen werd. Gelukkig verscheen impresario Salomon ten tonele die Haydn meenam naar Londen en hem tot een van de bekendste componisten van Europa maakte.

Het strijkkwartet met de bijnaam 'Lerchen' (leeuwerik), stamt uit een set van zes kwartetten die Haydn schreef voor Johann Tost, aanvoerder tweede violen in Haydns orkest bij de Esterházy's. De bijnaam is te danken aan de effectvolle inzet van de eerste viool. Hij lijkt als een vrije vogel te zweven boven de staccatonoten van de andere strijkers. De zes kwartetten opus 64 worden alle beschouwd als meesterwerken, maar nr 5 'Leeuwerik' is het bekendst geworden.

Het opgewekte eerste deel bevat typische Haydn-trucjes: onregelmatige muzikale zinnen die vaak onderbroken worden door nieuwe melodieën. Het tweede deel is een liefelijk Adagio met een prachtig duet tussen de violen. Het is driedelig: majeur-mineur-majeur met een bijzonder slot met geheimzinnige chromatische wendingen. Het derde deel is zoals veel menuetten van Haydn een ritmisch spel. Het blijft soms gissen waar de eerste tel zit en er zitten onverwachte stiltes in. In de bruisende finale zit typische Haydn-humor: plotselinge modulaties en dynamiekverschillen. Hoewel het kwartet 'Leeuwerik' als bijnaam draagt, had het ook 'Hornpipe' kunnen heten want het slotdeel roept associaties op met deze Engelse volksdans.

De Nederlandse componist **SAM DAVID WAMPER** studeerde jazz piano, klassiek piano en muziektheorie, en daarna compositie bij Robin de Raaff, Peter-Jan Wagemans en Klaas de Vries, en electro-akoestische compositie bij René Uijlenhoet. Wamper is momenteel werkzaam als docent muziektheorie bij Codarts in Rotterdam. Hij schreef tot nu toe één opera, werken voor zangers en kamerorkest of piano, stukken voor bigband, kamermuziek en pianowerken. De stijl die Wamper voorstaat is hedendaags en abstract maar niet 'conceptueel om het conceptuele'. Voor hem is het klinkend resultaat altijd leidend boven het concept of de compositietechniek. Daarnaast houdt hij van een muzikale knipoog en enige absurditeit. Componisten die hem inspireren zijn Puccini, Alban Berg, Bill Evans en Frank Zappa. Onlangs

werd zijn pianotrio 'Portrait of Light', dat door het Mosa Trio in 2015 op cd is gezet, uitgevoerd in het Amsterdamse Concertgebouw. In oktober 2018 werd 'Portrait of Lilith' op cd gezet, een compositie voor saxofoon en piano.

Het strijkkwartet 'Portrait of Life' schreef Wamper voor het Orlando Concours in 2017. De titel van de delen zijn niet autobiografisch, maar Wamper heeft getracht een muzikaal portret van 'het leven' te maken. Op de homepage van www.kamermuziekwageningen.nl vertelt Wamper uitgebreid over zijn stuk 'Portrait of Life'.

Hoewel **DMITRI SJOSTAKOVITJS** een productieve componist was, schreef hij in 1946 maar één compositie: zijn Derde Strijkkwartet. Hij droeg het werk op aan het Russische Beethoven Kwartet, dat het stuk op de 176e verjaardag van Beethoven in première bracht. In het langzame vierde deel van het stuk is de invloed van deze Duitse meester terug te horen.

Sjostakovitsj had oorspronkelijk een programma voor elk van de vijf delen bedacht, waarschijnlijk om regimekritiek van 'formalistische muziek' af te weren. Later schrapte hij deze titels, die verwijzen naar de recent voorbije WOII. De titels waren:

- Onwetendheid van toekomstige catastrofe
- Gerommel van onrust en anticipatie
- Oorlogskrachten ontketend
- Ter nagedachtenis van de dood
- De eeuwige vraag: waarom? En voor wat?

De titels vertonen gelijkenis met die van de Leningrad Symfonie (nr. 7) uit 1941. De vijfdeligheid komt overeen met de Achtste Symfonie uit 1943, inclusief een strijddeel, een passacaglia-achtig deel (met herhalende baslijn) en een rustig slotdeel.

Het eerste deel begint met een naïeve vrolijkheid waarna een sombere melodie volgt die later ingenieus vervlochten worden. Deel twee begint met een dwingend altvioolmotief waarboven de eerste viool een onheilspellende melodie speelt. Volgens sommigen verklankt het derde deel een parodie op de Duitse ganzenpas als metafoor van machtsvertoon. Het is een typisch 'strijddeel' dat we vaker bij Sjostakovitsj tegenkomen. Het expressieve vierde deel doet herinneren aan Beethovens late kwartetten. Het gaat zonder pauze over in de finale die na het geheimzinnige begin ineens lichtvoetig wordt. Maar de stemming slaat weer om en het kwartet eindigt met een raadselachtige fade out.